שלשה מינין פרק ששי נזיר לח.

מסורת הש"ס

ו) לעיל ג: וש"נ, כ) פסחים קח:, ג) כתובות י: שיטומכן סד., ד) כריתות יב., ה) חולין עב. פנחדרין ד. [לקמן מט: נ:], ו) מעילה יז: וש"נ, ז) שבת עו:, ח) נעיון טו: חולין קו. ידים פ"ג מ"ה, ט) סוטה טו:, י) ברכות כה., כ) [פסחים קח:], ל) [ל"ל מתרץ מתחק פיש עלתון [ר"מ מין], מ) [ל"ל כדתניא תמורה יב:].

תורה אור השלם

1. וְעַל כָּל נֶפֶשׁ מֵת לֹא יָבֹא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטַּמָּא: ויקרא כא יא

נוסחת הריב"ן

ו) לגמרי לרביעים: ב) דכי יומן: ג) דמקטרפין: ד) מיר הא דאמרן עד שיסתה רביעית יין ושיסה פסח ד' סוסות סי' ה) על דומב רביעים שבו כמי רביעים ובין דדרי כו': ו) רביעים דס: ז) (ליה) ליתא בכ"י. ח) ותקמר דמשמע. ט) כשתן כשתן: י) מי רביעים: כ) (דאמר מקוה) ליתא בכ"י: ל) (מקוה שב) ליתא בכ"י: מ) נבנים: נ) (ויעיבו) ליתא בכ"י: ס) ובעלוה רבנן ואיתו ידע היכא מבל לדיקן לא שמיע לן לא הלכה ולא פירוסה ל"ל והא איכא מקוה דתנן שבאמיה כו' ושאר ליתא:

הגהות הב"ח

(א) גב' ומאר כל המשקין כרביעית וכל הפופכין כל"ל ומיכא ומאר נמחק: (ב) רש"י ד"ה ור' שמעון דלית ליה ציוף אלא אפילו: (ג) ד"ה לר' יוחנן מרבי ליה נמי אוכלין: (ד) ד"ה ומל כל נפשות וכי לאו דוקא נקט ליה דהכי הוא דהא בפלוגתא: (ה) ד"ה ומיכא וכי המקוה הם"ד ואח"כ מ"ה בר מההיא דבעלוה רבנן וכי לישנא אחרינא ומיכא מקוה דתנן בנמסכת מקואות בפרק כל המעורב למקוה וחכמים אומרים אם מקבלת כאמבטי כל"ל ותיכת גניה נמחק: (ו) בא"ד ראם לאו מקבל וכי ר"ל בר נחמן אומר אם מקבל כאמבט כל שהוא כל שהוא מפזל לישנא אחרינא כ"ב פרק שני דמסכת מקואות מתחיל כל המעורב למקוה וע"ש:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) רש"י ד"ה וחכמים מיומתא פיומתא וכו' אלא רביעית. מיכת רביעית נמחק וכ"ב אלי לוג בל"ל. ל"מ: ב) ד"ה דבעלוה רבנן וכו' לפני אותו מקוה. מיכת מקוה נמחק וכ"ב מקוה:

הגהות התוספות

1. ל"ל ואיתי פפרים. 2. ל"ל תמטע דשרה. 3. מיכת לנפש נמחק. 4. ל"ל מים שדם.

מוסף רש"י

כל רביעיות שבתורה. כגון רביעית דס מן המת ורביעית שמן נאלח תודה ורביעית מים נאלחורע, ואליבא דרבנן דמשנה דאמרה נאלחי רביעית אחרת, ומכיון לבו בר' עקיבא דאית ליה דיתר מלגרה לאיסור נאלחורי נזיר (ראה"ה בשמו). אוכלין. אף בשאר היתר מלגרף לאיסור (שם). מידי אחרינא לא. משום דתנא דמשנה דאמרה לאיסור לא מדמה איסורי נזיר לאיתר, דקסבר דנאסרה אוכלין ונשאלין בכיתר, הילכך אע"ג דבאיסור היתר כאמילה (שם). לרביעית דם. היא מיותו של מים ונאלח הכי לא איקרי מים עד שיהא בו שיעור מיתה (מנחורין ז:). נפשות. משמע שמים, מת. דבר שמיתה נאה על ידו הויינו רביעית (חולין עב.). ושאר כל השופכים. מים קרחים (שבת עו:). מרביעית. כלי מחזיק רביעית מלא מים, נוטלין לידים לאחר ואפילו לשנים. כיון דמעיקרא הוה שיעורא ולקתו מפירי שהרה, הכי מפרש בכל הכשר (ביטין מו:). הוה מביא. הסכן, פילי. טים של מים, ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הביור. דכתיב (במדבר ה) מים קדושים, ואין קדושים אלא שנתקדשו בכלי, הכי מנית בפפרי (פוסה סו:).

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ה מהל' מירות הלכה כ ממג לאין רמב"ן. כו ב מיי' פ"ו מהלכות חמץ ומצה הלכה יט סמג עשין מא עוש"ע ס"ח סי' תפב

סעיף ט:

כח ג מיי' פ"ח מהלכות ביאת מקדש הלכה ג סמג לאין שם עוש"ע רי"ד סי' רמב סעיף יג בהגה"ה (וכתיב סי' ז סעיף ה):

כט ד מיי' שם הל' ו סמג שם:

ל ה (מיי' פ"ב מהלכות טומאת מת הל' יב ופ"ד שם הלכה ח):

לא ו מיי' פ"ב מהלכות מעשה קרבנות הל' ג:

לב ז מיי' פ"ח מהל' מירות הלכה ח סמג עשין קמ:

לג ח מיי' פ"ח מהל' טומאת צרעת הל' ו סמג עשין רלה רלו:

לד ט מיי' פ"ח מהלכות מחוקות הלכה יא ופ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:

לה י מיי' פ"ח מהל' שבת הלכה כ:

לו כ מיי' פ"ח מהל' מקוואות הלכה ח סמג עשין מ עוש"ע א"ח סי' קפ סעיף יג:

לז ל מיי' פ"ב מהלכות פוטר הלכה ט הל' ו מהלכות אבות הטומאות הלכה יא ופ"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה ג:

לח מ מיי' פ"ב מהל' מקוואות הלכה ט סמג עשין יח עוש"ע א"ח סי' קפד (פי' מז סעיף א) וסי' מז סעיף א:

פי' הרא"ש

ור"ש דלית ליה צירוף כלל. דאמר כל שהוא למכות וא"צ שיעור: מאי דריש ביה. אינו נזיר עד שיזיר מכולן מתגלחת ומטומאה ומיין דאמר לעיל (פ"ב) [פ"ק]: אמר ר' אלעזר כל איסורין שבתורה אין היתר מצטרף לאיסור חוץ מרביעית שבנזיר ואית ספרים דגרסי כל רביעית שבתורה. משום דבנזיר גופיה כל איסורי מצטרף. ור' אלעזר משקין אין מידי אחרינא לא. משום דמשרת כחיב דמשמע דוקא שרה פתו ביין דהיינו היתר מצטרף עם משקין דאיסור אכל פת בהדי זג דחדצן לא מצטרף. ור' יוחנן לא מפליג דסבר גלי רחמנא בחד מאיסור נזיר וה"ה לכל שאר איסורי נזיר: עשר רביעיות הן. בעשרה מקוואות נחנה תורה שיעור ברביעית: ה' סומקתא. כגון דם או יין: וה' חיוורתא כגון מים או שמן והיה נותן סימן להם. סומקתא נזיר ועשה פסח שהורו במקדש ומחר. נזיר רביעית יין לנזיר כמשנה ראשונה. שתה רביעית יין אל יורה: שתה רביעית יין ונכנס למקדש חייב דכתיב יין ושכר אל תשת בבאכם אל אהל מועד וסמיך ליה להבדיל להוורות: מגין לרביעית דם הבא מב' מתים וכו'. דכתיב ועל כל נפשות מת. ב' נפשות ושיעור א' דהיינו רביעית שהוא שיעור חיות אדם שא"א לו לחיות בפחות מרביעית דם כדאי' פ"ב דשבת רביעית דם נתתי בכם: וה' חיוורתא. סימן חלת נזיר ומצורע שנפסלו בשבת. חלת רביעית שמן לחלה בחלות תודה היו ג' מיני מצה חלות רקיקים ורבוכה. והיתה טעונה חצי לוג חצי לחלות ורקיקים וחצי לרבוכה. והיה חולק חצי לוג לב' רביעיות: רביעית שמן לנזיר. דנזיר לא היה מביא אלא חלות ורקיקים ולא רבוכה. מצורע רביעית מים למצורע דכתיב וטבל אותם ואת הצפור החיה בדם הצפור השחוטה אל המים החיים. ואמרי' בסיטה פרק היה מביא מים שדם צפור ניכר בהם ושיערו חכמים רביעית: שנפסלו דתנן כל משקים טמאי' מצטרף לפסול את הנזיר ברביעית משנה היא במעילה פ' יש בקרשי מובה. וגזרת חכמים היא מ"ר דבר פ"ק דשבת דהשותה משקים טמאים נפסל גופו מלאכול בתרומה. בשבת דתנן ושאר כל המשקים ברביעית וכל השופכים ברביעית. בפ' המוציא יין מפ' חלב ודבש שיעור יציאתן בכמה ואח"כ כולל יחד כל שאר משקים דשיעורן ברביעית. מרביעית נוטלין לידים לא' ואפי' לב' א' הנוטל ידיו צריך רביעית וכן ב' יכולין לשתל ברביעית זה אחר זה הואיל ואתו שיעורי שהרה: בפלוגתא לא מיירי דר' יוסי פליג בסיפא ואמר ובלבד שלא יפחות לאחרון שבהם מרביעית: פילי של חרס. מקדה נותן לתוכה חצי לוג מים של הביור לתשקאת סוטה. דמים קדושים כתיב: כמה מים יתן לתוכו בעבים של מימי רגלים שיוכל להתפלל אצלו: הא איכא רביעית דמקוה דחזי להטביל בה מתחיל ביה מתחיל ויצינוותיה כראיתא פ"ק דפסחים: בר מינה דההיא דבטלוה רבנן ואמרו שאין מבטילין שום דבר בפחות מכ' סאה:

ורבי שמעון דלית ליה לירוף. (ב) אפי' בכל שהוא מיתייב כדאמרי' בפיקרקין לעליל (דף ד.) דקסבר ר"ש כל שהוא למכות ולא אמרו כזית אלא לענין קרבן: **עד שיזיר מכולן.** כגון דאמר הריני נזיר סתם ופרשינן לעיל (דף נ.) דמשמע מן הטומאה ומן התגלחת ומן היין ואילו לרבנן אפי' לא נזר אלא מתחת מייב בכולן: **כל רביעיות שבתורה.** כגון רביעית דס שמטמא באהל אין היתר מצטרף לאיסור שאין מחד עמהן כמיתי: **א"ר אלעזר עשר רביעיות הן.** בשאר מקומות נתנה בהן תורה שיעור רביעיות: **חמש סומקתא.** יין ודס: **וחמש חיוורתא.** מים ושמן: קימנא לגירסא **נזיר ועשה פסח כו'** (ד): **ד' כוסות הללו.** שתיקנו חכמים לרוך שיהא בין כולן רביעית לוג יין מי דהיינו ביצה ומחצה כדי שימזגונו וישמות (ה) כל רובע רביעית שבו כדי רביעית וכגון דדרי על חד תלתא מיא כדמפרש התם (ו): **שהורו שפה רביעיות יין אל יורה.** כדכתיב יין ושכר אל תשת ומסיק ליה ולהבדיל ולהורות (ויקרא י) דמשמע לענין הוראה נמי לא יפתה: **ונכנס למקדש חייב.** משום שנאמר יין ושכר אל תשת וגו': **ועל כל נפשות מת לא יבא.** דמשמע משני מתים. רביעית(ז) קרי ליה (ח) נפש כדאמרי' התם (שבת דף לח:): רביעית דס נתתי בכם. (ט) והא דמשמע ליה הכא רביעית דס שיוצאה משני מתים לאו דוקא (ד) ליה דהכי הוא משום דבפלוגתא לא קמיירי וכן אמרי' בסמוך והא הכא ר"ע היא ולא רבנן כדאמרי' בפ"ק דבעלדרין (דף ד.) דאילו לרבנן אינה מטמאה רביעית דס שיוצאה מן המת אלא כשיוצאה ממת אחד בלבד ואם דקא נסיב לה הש"ס אליבא דר"ע לאו דוקא אלא אידי דאית ביה רביעית וקא נסיב ליה הש"ס ולדבני הכל ברביעית הוי [שיעורא]: **ואמר חיוורתא** קימנא לגירסא **אלא נזיר מצורע שנפסלו בשבת:** וה"ג **אלא רביעיות שמן נאלח.** וכדאמרי' התם בסמ' מנחות (דף פח.) יתיב רבי וקא קשיא ליה רביעיות במקדש למה נמשמה מי משום מצורע חוץ הוא ואי משום נזיר בשמיטת אול הוא דקדשי א"ל ר' חייא לחביתי כ"ג דמביא בכל יום ויומא כו י"ב אלות מחליפה בבקר ומחליפה בערב והיה מביא רביעית שמן קרי עליה (ט) מים ממרחק עלמי. ואית דגרסי רביעיות שמן של אלת תודה כדאמרינן בפ' שתי מדות (שם דף פט.) מביא חלי לוג וחולקו מחלה לחלות ורקיקין ומחלה לרבוכה ואיתיר מחלה דרבוכה אית בה כדי רביעית ותעמה הוא ואיתו כן דבהדיא אמרי' התם א"ל כן עזרוהו אפי' אחה דוקא כל היום כולו אי שבתודה אלא מלא ורקיק ורבוכה ואחד עשר יום שבין דם נדה לדם נדה כו': **נזיר רביעיות שמן לנזיר.** לרקיקי נזיר: **מצורע רביעיות מים למצורע.** כדאמר בפ' קוטב (דף טז:) ושתו את הצפור האחת אל כלי חרס על מים חיים [ויקרא יד] ואמרי' כמה מים יהא נותן בו כדי שיהא דם לצור ניכר בהן וכמה רביעיות: **כל משקין טמאין.** מצטרפין לטמא משקין אחרים שיהא בהן רביעית ולפסול את הנזיר ברביעית כשאותה נותן בכדי אכילת פרס: **כל השופכין.** שנופכין אותן לרה"ר: **ומו ליכא ומו איכא.** הא דתנן בפ' ידים טולין לידים (ז) מרביעית לאחד ואפי' לשנים ואע"ג דלית בהו כדי רביעיות לשני הואיל ולראשון הוה ביה כדי שיעור נטילה: **בפלוגתא לא קמיירי.** דהא קמיפלגי עליה דרבי יוסי ואמרי לאחד ולא לשנים: **והאיכא פיילי של חרס.** כלי גדול של חרס שבו היה נותן עפר מקרקעית המשכן כדכתיב [במדבר ה] ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן להשקות את הסוטה וכמסכת סוטה (דף טו:) קלי: **והאיכא פא דתנן.** בברכות (דף סה:) כמה מים נותן לתוך עביט של מימי רגלים כל שהוא: **ר' יוסי אומר רביעיות.** והתם מפרש טעמא דמילתא: **והאיכא מקוה.** דתנן [מקואות פ"ב מ"ד] ר' אליעזר אומר רביעיות מים שאוכין פוסלין את המקוה(מ): **דבטלוה רבנן.** ומאמרו דפסחים מג' לוגין לא פסלי. לישנא אחרינא והאיכא מקוה (ב)דאמר מקוה הממחזיק רביעיות לאו להטביל בו מחטין וצנוריות כדאמרינן במסכת פסחים בפרק קמא (דף ח:) אמר רב פפא הא דאמרת בקרקע טהורין כו' בר מינה דהכיל דבטלוה רבנן ואמרי דבעינן אמרעים אמה אמילו לאמתין אחגיבה (דף פא:) גזירה שמא יטביל מחטין וצנוריות בכלי שאין בפיו בספופרת הנוד אלמא לכל מילי בעינן (ג)מקוה של מ' אמה. לישנא אחרינא והאיכא מקוה דתנן במסכת מקואות (פ"ו מ"י) וחכמים אומרים אם מקבלת (מ)גובה האמבטי רביעיות עד אלא (נ)יגיעו לאמיב כשר (ו) אם לאו אמילו ובטלוה רבנן (ס) מפי המורה וקשיא לי היכא בטלוה רבנן ול"ל הא דקאמר בטלוה רבנן אהא אמיין דהא קתני עליה ר' אלעזר בר לדוק בפרקין [שם] כל המעורב למקוה אם מקבל האמיב כל שהוא כשר. לישנא אחרינא והא איכא מקוה דתנן(ס) שהשאיבה בר"ש אלעזר בר"ש